

Przedmowa

Zmiany w dziedzinie ochrony danych osobowych wprowadzone przepisami rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27.4.2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych)¹ – RODO, w istotny sposób wpływają na posługiwanie się zasobami informacyjnymi we wszystkich dziedzinach obrotu prawnego. Rozporządzenie stosowane jest horyzontalnie, a ponadto trudno wyróżnić takie dziedziny życia, w których można obyć się bez korzystania danych osobowych choćby w minimalnym zakresie. Reforma w prawie ochrony danych osobowych pojawiła się w czasie, w którym z jednej strony prawo do ochrony danych osobowych ugruntowało się jako jedno z praw podstawowych i konieczność tej ochrony nie stanowi już novum, z drugiej zaś, postęp techniczny i technologiczny następuje w tak szybkim tempie, że można zastanawiać się, czy procedury postępowania z danymi osobowymi wynikające z RODO rzeczywiście pozwalają na zachowanie autonomii informacyjnej jednostki i zapewniają adekwatne rozwiązania w obrębie tych wszystkich obszarów działania ludzkiego, w których rozporządzenie musi być stosowane.

Już w dwuletnim okresie dostosowawczym do wymogów wynikających z RODO ujawniło się wiele wątpliwości dotyczących nowych procedur ochrony danych osobowych. Nie zniknęły one wraz z rozpoczęciem stosowania RODO, wręcz można powiedzieć, że zyskały intensywność, a wykonywanie wielu obowiązków z różnych względów już na etapie interpretacji bywa kłopotliwe. Rozporządzenie to akt w wielu aspektach zbieżny z wcześniejszą regulacją, ale jednocześnie wprowadzający znaczące odmienności w funkcjonowaniu systemu ochrony danych osobowych. Na pierwszy plan wysuwa się prawny charakter tego aktu, jego ogólnoeuropejski zasięg i bezpośrednie stosowanie tych samych regulacji we wszystkich państwach członkowskich, co przed RODO nie mało miejsca. Istotne znaczenie ma także specyficzna dla tego rodzaju aktów konstrukcja, siatka pojęciowa i uwzględnianie przy interpretacji poszczególnych pojęć znaczenia przypisywanego im przede wszystkim w prawie europejskim, a nie krajowym, sposób regulacji zmierzający do zachowania neutralności technologicznej, a także zapewnienia realizacji dwóch sprzężonych ze sobą celów RODO, jakimi pozostaje ochrona podstawowych praw i wolności jednostki z prawem do ochrony danych osobowych oraz umożliwienie swobodnego przepływu danych osobowych w Unii Europejskiej.

W tym stanie rzeczy konieczne jest w znacznej mierze ponownie ukształtowanie zasad i sposobów realizacji poszczególnych obowiązków i realizacji uprawnień podmiotów danych, ugruntowanie nowych instytucji, pojęć, wymogów, a także kształtowanie takich metod i form działania, aby w możliwym stopniu zapobiegać odpowiedzialności związanej z naruszeniami RODO, która pod rządami tego aktu może być bardzo dolegliwa. Ma to znaczenie także dla ustawodawstwa krajowego. Reforma spowodowana RODO w Polsce przyniosła w tym zakresie istotną zmianę, bo w miejsce obowiązującej przeszło dwadzieścia lat ustawy z 1997 r. pojawiła się nowa ustawa z o ochronie danych osobowych, niemniej prawodawca krajowy będzie musiał brać pod uwagę przepisy RODO za każdym razem, gdy będzie tworzyć przepisy mające wpływ na dysponowanie danymi osobowymi. Przekłada się to

---

¹ Dz.Urz. UE L Nr 119, s. 1, ze sprostowaniem.

na praktykę stosowania procedur ochrony danych osobowych przez administratorów, podmioty przetwarzające i ich personel, a także na działalność orzeczniczą sądów i organów administracji publicznej z organem nadzorczym w rozumieniu RODO, która zapewne w najbliższym czasie będzie się sukcesywnie kształtować, wpływając na sposób interpretacji przepisów, korzystanie z poszczególnych mechanizmów ochrony, wprowadzane rozwiązania organizacyjne, techniczne, dokumentacyjne, czy też metody wykazywania zgodności z RODO.

Celem niniejszego komentarza jest uwzględnienie wszystkich wspomnianych tu zagadnień i przybliżenie komentowanej regulacji ze wskazaniem na możliwości interpretacyjne, kontekst regulacyjny oraz dorobek literatury, orzecznictwa i praktyki w dziedzinie ochrony danych osobowych. Analizując poszczególne przepisy i instytucje, braliśmy pod uwagę to, w jaki sposób mogą być one zastosowane w praktyce, mając świadomość, że RODO wprowadza wiele nowych rozwiązań, co w konsekwencji spowoduje potrzebę wyznaczenia nowych wzorców postępowania i wykładni uwzględniającej cele tego aktu, a także to, że rozpoczęcie stosowania RODO to jednocześnie początek kształtowania się orzecznictwa i wzorców postępowania uznawanych za odpowiadające wzorcowi normatywnemu. Starając się dokonać możliwie pełnej interpretacji, przy komentowaniu przepisów RODO wskazywaliśmy na powiązane z nimi przepisy nowej ustawy o ochronie danych osobowych, omawiając je w zakresie potrzebnym do zaprezentowania szerszego kontekstu realizowania nowych procedur ochrony danych osobowych.

Komentarz prezentuje omówienie przepisów RODO w sposób kompletny i szczegółowy dzięki współuczestnictwu w jego tworzeniu grupy autorów specjalizujących się w dziedzinie prawa ochrony danych osobowych oraz innych obszarach prawa informacyjnego i w prawie europejskim, a także w prawie nowych technologii, prawie konstytucyjnym, prawie administracyjnym, prawie pracy, prawie autorskim – przedstawicieli nauki prawa łączących pracę naukową i dydaktyczną z praktyką.

Oddajemy komentarz do rąk Czytelników z nadzieją, że będzie on pomocny i użyteczny przy interpretacji przepisów RODO i wprowadzaniu odpowiednich rozwiązań z zakresu ochrony danych osobowych. Adresujemy go przede wszystkim do praktyków prawa: radców prawnych, adwokatów, sędziów, notariuszy, prokuratorów, a także inspektorów ochrony danych, specjalistów ds. ochrony danych osobowych, specjalistów ds. bezpieczeństwa i cyberbezpieczeństwa, urzędników, osób zajmujących się działalnością marketingową, a także administrowaniem informacjami w sektorze publicznym i prywatnym.

r.pr. dr *Marlena Sakowska-Baryła*